

28. september 2012

Aftale mellem Dansk Ornitologisk Forening og Miljøministeriet om samarbejde om bevaring og overvågning af fugle 2013-2017

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Miljøministeriet er enige om, at der skal ske en målrettet og fokuseret indsats for at forbedre levevilkårene for fuglene. Dette gælder især de truede engfugle samt andre fuglearter, der er så truede og sjældne, at de er i fare for at forsvinde fra Danmark. Desuden skal der ske en indsats for at følge bestandsudviklingen hos de mere almindelige fuglearter. Der lægges vægt på en koncentreret indsats i EF-fuglebeskyttelsesområderne, så Danmark kan leve op til sine internationale forpligtelser og det statslige overvågningsprogram NOVANA.

Denne aftale fremlægger nogle konkrete initiativer, der på kort sigt kan medføre en forbedret bevaring af nogle af de mest akut truede fugle og en forbedret overvågning af Danmarks almindelige fuglearter.

Den aftalte indsats gælder til udgangen af 2017 og bygger på en regelmæssig dialog mellem DOF og Miljøministeriet både lokalt mellem DOF's lokalafdelinger og Naturstyrelsens lokale enheder og centralt mellem foreningen og miljøministeren, Naturstyrelsen samt Miljøministeriets rådgivere på fugleovervågningsområdet. Der kan efter behov nedsættes arbejdsgrupper til gennemførelse af aftalens enkelte punkter. For så vidt angår tilskud kan disse i henhold til bevillingsreglerne alene udbetales under forudsætning af, at der på de årlige finanslove er bevillingsmæssig dækning herfor.

Aftalen omfatter i øvrigt, at alle parter kan bruge hinandens fugledata mod kildeangivelse, og at DOF stiller sine data til rådighed for alle offentlige myndigheder og deres rådgivere.

Følgende konkrete projekter gennemføres:

1. Lokal dialog og medejerskab

Alle Naturstyrelsens lokale enheder er i dialog med lokalafdelingerne af DOF med henblik på at få gennemført forbedringer af levevilkårene for fugle. Der afholdes mindst ét årligt møde. DOF bidrager uden vederlag løbende med sin bedste viden om fuglebestandene i de konkrete områder.

2. Truede engfugle

Naturstyrelsen har i samarbejde med DOF og andre relevante parter udarbejdet en handlingsplan for de truede engfugle på deres vigtigste ynglelokaliteter i Danmark som et bidrag til at opnå forbedret status. Planen blev trykt og offentliggjort i marts 2005 med forord og pressemeddelelse

af miljøministeren. Som led i planen har Miljøministeriet i samarbejde med bl.a. Fugleværnsfonden søgt og i 2006 fået tilskud af EU's LIFE-NATURE-midler til forbedring af engfuglelokaliteterne Nyord, Vestamager, Harboøre Tange og Vejlerne. I 2007 blev aftalen udvidet til at omfatte alle lokaliteter med ynglende Engryle, Brushane og Stor Kobbersneppe. Miljøministeriet har bevilget penge til forbedringer for engfuglene på en række af de øvrige engfuglelokaliteter, senest med to projekter i 2009. Endelig er der udgivet en plakat om de truede engfugle og oprettet en særlig engfugleside på Naturstyrelsens hjemmeside med informationer til ejere og brugere om engfuglevenlig drift.

Miljøministeriet vil fortsat arbejde på, at der gennemføres forbedringer af de engfugleområder, der ejes og/eller administreres af Naturstyrelsen, og af øvrige vigtige engfuglelokaliteter. Til dette formål har Miljøministeriet således afsat ca. 2.1 mio. kr. til gennemførelse af engfugleprojekter i 2012 og 2013. Endelig samarbejdes der på at videregive information om god engfugleforvaltning og at gennemføre indsatspunkter i handlingsplaner for de enkelte fuglebeskyttelsesområder. DOF leverer årlige yngleforekomster af Engryle, Brushane og Stor Kobbersneppe i det omfang de forefindes i DOF-basen. DOF opretholder et netværk af lokale frivillige ornitologer til overvågning af ynglebestanden, i henhold til overvågning af ynglebestanden, i henhold til aftalens punkt 6.

3. Hedehøg

Hedehøgen kategoriseres som moderat truet på den danske rødliste og er en sjælden dansk ynglefugl, der er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I. Arten er i de seneste år i vidt omfang begyndt at anbringe reden i dyrkede marker, og ungerne er dermed i stor fare for at blive slået ihjel under høstarbejdet. Det er derfor aftalt, at DOF lokalt samarbejder med Naturstyrelsen-Ribe, berørte kommuner, lodsejere og forpagtere med henblik på at sikre beskyttelse af hedehøgens reder på baggrund af registrering af rederne og information til lodsejere og forpagtere. DOF administrerer projektet, og varetager feltarbejdet og står sammen med Sønderjysk Landboforening for den konkrete beskyttelse af reder/unger herunder lodsejerkontakt. Miljøministeriet yder et tilskud på 100.000 kr. om året. DOF forestår og afholder de administrative omkostninger ved projektledelsen og bidrager med supplerende frivilligt arbejde og en årsrapport for projektet, herunder redegørelse for afholdte udgifter. Miljøministeriets tilskud anvendes primært til aflønning af den person som udfører feltarbejdet med kortlægning og hegning af reder samt til administration.

4. Punkttællinger

DOF gennemfører punkttællingsprogrammet i overensstemmelse med rapporten "Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2011" og sammenstiller data i en årlig rapport. DOF udarbejder indeks for forskellige grupper af fugle efter aftale med Miljøministeriet bl.a. i forbindelse med den 4-årige tilstandsrapport om natur og miljø. Agerlandsindeks udarbejdes hvert år. DOF leverer gennem BirdLife International/European Bird Census Council (EBCC) årligt data til brug for 2020/EU's biodiversitetsindikatorer frem mod 2020 samt for de tilsvarende danske indeks, der anvendes i forskellige nationale sammenhænge. Indeks og data m.v. leveres af DOF på den ønskede måde, således at programmet kan bidrage til at opfylde Danmarks forpligtelser overfor EU og andre internationale fora m.fl.

Miljøministeriet og dets rådgivere får adgang til DOF's punkttællingsdata i forbindelse med revision af rødlisten for fugle.

Miljøministeriet yder et tilskud på 508.000 kr. årligt til DOF's gennemførelse og analyser af punkttællingsprogrammet. DOF betaler yderligere 170.000 kr. til punkttællingsprogrammet og opretholder det omfattende netværk af frivillige optællere.

5. Frivillig fugleovervågning via DOFbasen

a. Overvågningsdata i DOFbasen

DOFbasen fra 2002 er Danmarks største fugledatabase og rummer ved udgangen af 2012 ca. 12 mio. fugleobservationer. Den årlige tilvækst er ca. 1 mio. observationer og er fortsat stigende. Mere end 1500 frivillige observatører inddaterer løbende deres observationer, ligesom frivillige er involveret i koordinering og kvalitetssikring af produktet.

Det er aftalt, at Miljøministeriet og dets rådgivere har fuld brugsret til overvågningsdata i DOF-basen, herunder i forbindelse med NOVANA-overvågningen af fugle og bevaringstiltag, og DOF's fugledata skal kunne tilgås fra den fællesoffentlige naturdatabase. Omkostninger ved dataoverførsel i form af etablering af et link fra den fællesoffentlige naturbase til DOF-basen påhviler Miljøministeriet.

Alle relevante myndigheder skal frit kunne hente relevante observationer og kunne kontakte de relevante personer. Miljøministeriets brugsret omfatter registrerede data i DOF-basen i aftaleperioden fra det tidspunkt DOF-basen første gang blev en del af samarbejdet (dvs. perioden 2007-2017), og gælder også efter aftalens eventuelle ophør. Brugsretten omfatter dog ikke atlasdata og hemmeligholdte data, bortset fra de data, der er leveret som kvalitetssikrede udtræk til NOVANA efter særlig aftale.

Desuden får Miljøministeriet og dets rådgivere adgang til DOF's netværk og til DOF's aktive hjælp til at finde tællere eller grupper af tællere til at dække specifikke områder eller til at finde frem til tællere, der er flyttet etc.

Miljøministeriet og dets rådgivere kan bede DOF om at levere fagligt indspil i forbindelse med gennemlæsning og kommentering af rapporter, rødlistes etc. og i forbindelse med sammenstilling af eksisterende data.

Det samlede budget for databasen er 425.000 kr. pr. år, hvoraf DOF udreder 175.000 af egne midler. Miljøministeriet yder et tilskud på 250.000 kr. årligt fra overvågningsmidler til disse formål, der så vidt muligt bl.a. dækker udgifter ved digitalisering af fuglelokaliteternes afgrænsning.

b. Udbredelseskort

DOF udarbejder - baseret på registreringer i DOFbasen og i den takt NOVANA-programmet tilsiger det - summerede udbredelseskort for ti udvalgte arter af ynglefugle, der overvåges i NOVANA-perioden 2011-2015: Engsnarre, Hvepsevåge, Rørhøg, Natravn, Stor Hornugle, Isfugl, Sortspætte, Hedelærke, Blåhals og Rødrygget Tornskade. Efter revision af programmet i 2015 vil der i den resterende aftaleperiode efter behov kunne ske en revision af arterne, som skal overvåges ekstensivt, hvor DOF udarbejder summerede udbredelseskort.

6. Overvågning af sjældne og truede ynglefugle til brug for den årlige NOVANA-fugleovervågning

For at sikre indsamling af yngledata om ca. 45 arter af truede og sjældne danske ynglefugle til NOVANAs ynglefugleovervågning yder Miljøministeriet et tilskud på 345.000 kr. årligt til opretholdelse og videreførelse af et frivilligt artskoordinatornetværk i DOF. Heraf afholdes de 270.000 kr. af overvågningsmidler og 75.000 af jagttegnsmidler. DOF udreder selv de øvrige midler, der er nødvendige for driften af netværket. Ynglefugledata leveres årligt til Miljøministeriet og dets rådgivere som et bidrag til ministeriets dataindsamling i forbindelse med NOVANA's fugleovervågning.

Der leveres på særlige udtræk yngledata for de af følgende arter som indgår i den såkaldte Intensiv 2-ynglefugleovervågning under NOVANA: Nordisk Lappedykker, Sort Stork, Hvid Stork, Skestork, Sangsvane, Bramgås (uden for Saltholm), Rød Glente, Havørn, Blå Kærhøg, Kongeørn, Fiskeørn, Vandrefalk, Plettet Rørvagtel, Hjejle, Sorthovedet Måge, Dværghmåge, Sandterne, Perleugle samt Høgesanger.

De fremsendte oplysninger bør indeholde: Art, dato/år, lokalitet, antal syngende/ynglepar, lokalitetens center-kordinater (UTM), landsdel, evt. kommentarer samt observatør/bearbejder. Eventuelt behov for kontakt til individuelle observatører sker ved DOF's mellemkomst.

Data samles i tre portioner, der overdrages til Miljøministeriet og DCE henholdsvis 1. juni, 15. juli og 30. november, eller efter nærmere aftale med Naturstyrelsen. De modtagne data er kvalitets-sikrede efter reglerne for kvalitetssikring af data i DOFbasen.

Parterne er i øvrigt enige om at være i tæt dialog om optimering af dataleverancer set i forhold til Naturstyrelsens brug af samme data, herunder muligheder for forbedret geografisk stedfæstelse af data og løbende kvalitetssikring på udvalgte data. En vigtig del af netværkskoordinationen omhandler at arbejde for større ensartethed i dataindsamlingen, hurtig og geografisk konkret rapportering i DOFbasen samt intern kvalitetssikring.

7. Koordineringsgruppe

Parterne er enige om, at miljøministeren og DOF's formand mødes én gang om året for at gøre status over aftalen, og at der nedsættes en koordineringsgruppe, der skal forberede disse møder.

.....
Ida Auken
miljøminister

.....
Egon Østergaard
formand